

ПЛОВДИВСКИ УНИВЕРСИТЕТ “ПАИСИЙ ХИЛЕНДАРСКИ”

ФИЛОЛОГИЧЕСКИ ФАКУЛТЕТ

Програма

за държавен изпит по Турски език и литература

Специалност: Български език и турски език

Държавният изпит се състои от писмен изпит по специалността. Изпитът включва (А) практически компонент – проверка на практически турски език и (Б) разработка на теоретичен въпрос по съвременен турски език (фонетика и фонология, лексикална семантика, морфология, синтаксис) или турска литература.

А. Практическият компонент на писмения изпит включва:

а/ превод на непознат текст от турски на български език;

б/ превод на непознат текст от български на турски език;

И двата превода са от около 25 реда.

Б. Теоретичен компонент

Задават се две теми – една по турска и една езиковедска. Студентът разработва една от темите по избор.

Времетраене на писмения изпит – четири часа /след записване на темата/.

Темите на изпита се дават на базата на приложените по-долу въпросници по съвременен турски език и литература, като се формулират така, че да насочват към проблемни въпроси и да дават възможност за творческа изява.

Крайната оценка на писмения изпит е средноаритметично от оценките на практическия и теоретичния компоненти.

КОНСПЕК

1. Фонетика и фонология на турския език. Фонемни и варианти
2. Фонетична система на турския език. Вокална система. Закономерности при гласните
3. Консонантна система. Закономерности при съгласните
4. Определение и разновидности на сричката. Ударени и интонация
5. Фонетични явления
6. Морфологията като граматична научна дисциплина – същност, предмет, методи, цели и задачи на изследване; основни черти и особености на

семантико-функционалния подход и метод на анализ и описание на морфологичната структура на турския език; същност, структура и типология на основните морфологични единици дума, словоформа/форма, корен, основа, афикс/суфикс, лексико-граматично, словообразователно и морфологично значение, морфологичен семантичен признак, опозиция, граматична категория

7. Частите на речта в съвременния турски език, принципи на обособяване и класификация; лексико-граматична същност и семантико-функционална класификация, набор и състав на частите на речта в съвременния турски език

8. Съществителното име в съвременния турски език – лексико-граматична същност, семантико-структурни класове, способности и средства за образуване на съществителните имена

9. Същност и състав, фонетична и граматикосемантична структура, синтактична функция и употреба на граматичните категории число, принадлежност и падеж на съществителното име

10. Лексико-граматична същност, образуване, структурно-семантични класове, граматични категории, синтактична функция и употреба на местоименията в съвременния турски език

11. Лексико-граматична същност, образуване, структурно-семантични класове, граматични категории, синтактична функция и употреба на прилагателните имена в съвременния турски език

12. Лексико-граматична същност, образуване, структурно-семантични класове, граматични категории, синтактична функция и употреба на числителните имена в съвременния турски език

13. Глаголът в съвременния турски език – лексико-граматична същност, структурно-семантична типология, способности и средства за образуване на глаголи в съвременния турски език

14. Същност и състав, фонетична и граматико-семантична структура, значение и употреба на граматичните категории залог, форма (аспект), лице и число, възможност и начин на действието на глагола в съвременния турски език

15. Наклонение и време в съвременния турски език - същност и класификация на наклоненията и времената на семантико-функционален принцип, набор и състав на граматичните категории наклонение и време на глагола

16. Изявително и преизказно наклонение като реални наклонения; система, набор и състав, същност, образуване, значение, основни опозиции и употреба на времената от пряко- и косвено-изявителните наклонения

17. Условното наклонение като иреално-условно наклонение; система, набор и състав, същност, образуване, значение, основни опозиции и употреба на времената от условното наклонение

18. Желателно-условно и желателно наклонение като иреално-подбудително-пожелателни наклонения и наложително и повелително наклонение като иреално-подбудително-наложителни наклонения; система, набор и състав, същност, образуване, значение, основни опозиции и употреба на времената от подбудителните наклонения

19. Глаголоподобните (инфинитните глаголи) в съвременния турски език - лексико-граматична същност, образуване, набор и състав на глаголоподобните (инфинитните глаголи) в съвременния турски език; същност, образуване, структурно-функционални видове, значение, основни опозиции, граматични категории, синтактична функция и употреба на инфинитивите (мастарите) в съвременния турски език

20. Лексико-граматична същност, образуване, структурно-функционални видове, значение, основни опозиции, граматични категории, синтактична функция и употреба на причастията и деепричастията в съвременния турски език

21. Лексико-граматична същност, образуване, структурно-семантични класове, граматични категории, синтактична функция и употреба на наречията в съвременния турски език

22. Лексико-граматична същност, образуване, структурно-семантични класове, граматични категории, синтактична функция и употреба на съюзите и следлозите в съвременния турски език

23. Междуметие

24. Предмет на синтаксиса. Словосъчетание и изречение. Видове словосъчетания

25. Видове синтактични връзки между думите в словосъчетанията и изреченията

26. Класификация на изреченията и строеж на простото изречение

27. Видове сложни изречения

28. Турска лексикология. Предмет и задачи на лексикологията. Строеж и значение на думата

II. Турска литература:

1. Жанрове в старата турска литература (проза и поезия), форми, стихосложение

2. Класическа (диванска) литература (Шейхи, Баки, Фузули, Наби, Недим)
3. Народна и ашък-сазова литература (Кьороглу, Караджаоглан, Ашък Йомер)
4. Религиозна (суфитска) литература (М. Дж. Руми, Юнус Емре, Султан Велед, Пир Султан Абдал, Шейх Галиб)
5. Обща характеристика на новата турска литература и най-ярки нейни представители
6. Нови литературни родове и жанрове. Основоположници на новата турска литература (Ибрахим Шинаси, Зия Паша, Намък Кемал, Ахмед Мидхад и др.)
7. Тенденции и литературни течения в турската литература през периода 1878– 1908 година
8. Жанрово обогатяване и влияние на преводната литература в творчеството на представителите от този период (Тевфик Фикрет, Халид Зия Ушаклъгил, Хюсеин Рахми Гюрпънар и др.)
9. Турската литература в периода от 1908 г. до края на Първата световна война
10. (1918 г.). Представители (Йомер Сейфетин, Рефик Халид Карай и др.)
10. Турската литература в периода от края на Първата световна война (1918 г.) до началото на Втората световна война (1939 г.) и най-ярките й представители
11. Развитие на литературните родове и жанрове. Творчеството на Халиде Едип Адъвар, Якуб Кадри Караосманоглу, Решат Нури Гюнтекин, Назъм Хикмет, Садр Ертем, Суат Дервиш, Сабахатин Али
12. Основна характеристика на турската литература в годините на Втората световна война и следвоенния период. Най-ярки представители
13. Развитие на литературните родове и жанрове. Творчеството на Орхан Вели, Мелих Джевдет Андай, Октай Ръфат и Кемал Тахир
14. Непреходното в творчеството на Орхан Кемал, Яшар Кемал и Азиз Несин

Литература:

Akalın, S. H. vd. (2011). *Yazım Kılavuzu*. Ankara: TDK.

Aksan, D. (1999). *Anlambilim, Anlambilim Konuları ve Türkçenin Anlambilimi*. Ankara.

Aksan, D. (2000). *Her Yönüyle Dil (Ana Çizgileriyle Dilbilim)*. Ankara.

Aksan, D. (1996). *Türkçenin Sözcüğü*. Ankara.

- Aslan, S. (2006). Türkiye Türkçesinin Morfonolojisi Üzerine, Türk Dili 654: 546-557.
- Banguoğlu, T. (2000). Türkçenin Grameri. Ankara.
- Bilgegil, M. Kaya (1982). Türkçe Dilbilgisi, İstanbul.
- Demir T. (2004). Türkçe Dilbilgisi. Ankara.
- Demir T. (2004). Türkçe Dilbilgisi. Ankara.
- Dizdaroğlu, H. (1976). Tümcebilgisi. Ankara.
- Ediskun, H. (1963). Yeni Türk Dilbilgisi. İstanbul.
- Ergin M. (1993). Türk Dilbilgisi. İstanbul.
- Ergin, M. (1967). Türk Dil Bilgisi. Sofya.
- Gencan T. N. (1979). Dilbilgisi. Ankara.
- Hatiboğlu V. (1972). Türkçenin Sözdizimi. Ankara.
- Hengirmen, M. (1998). Türkçe Dilbilgisi, Engin, Ankara.
- Karaağaç, G. (2013). Türkçenin Dil Bilgisi, Ankara: Akçağ Yayınları.
- Karaalioğlu, S. (1980). Türk Edebiyatı Tarihi. İstanbul.
- Karahan, L. (1999). Türkçede Söz Dizimi, Ankara.
- Korkmaz Z., (2003). Türkiye Türkçesi Grameri. Ankara.
- Kudret, C. (1965). Türk Edebiyatında Hikâye ve Roman. Ankara.
- Баскаков, А.Н. (1984). Предложение в современном турецком языке. Москва.
- Баскаков, А.Н. (1974). Словосочитания в современном турецком языке. Москва.
- Баскаков, Н.А. (1969). Введение в изучение тюркских языков. Москва.
- Бласкович, Й. (1956). История на новата турска литература. София.
- Бояджиев Т., Куцаров И., Пенчев Й. (1998). Съвременен български език. София.
- Бояджиев, Т., Тилков, Д. (1997). Фонетика на българския книжовен език, В. Търново.
- Вътов, В. (1998). Лексикология на българския език, В. Търново.
- Гъльбов, Г.Д. (1964). Граматика на турския език. София.
- Кононов А. Н. (1956). Грамматика современного турецкого языка. Москва-Ленинград
- Сборник языки народов СССР, II Тюркские языки. Москва, 1959.
- Севогян, Э. В. (1955). Фонетика турецкого литературного языка, Издательство АН СССР, Москва.